

Nr 140.

Av herr **Borell**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse.

I proposition nr 73 till innevarande riksdag har Kungl. Maj:t framlagt förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse. Förslaget avser bland annat, att i nämnda lag skall införas bestämmelse därom, att bankbolag ej må övertaga annat bankbolags rörelse utan tillstånd därtill av Kungl. Maj:t.

Bankkommittén, som tillstyrker lagstiftning i angivna syfte, har såsom ledande synpunkt vid Kungl. Maj:ts prövning av frågor om bankfusioner angivit, att endast sådana sammanslagningar böra medgivas, vilka icke kunna befaras medföra större olägenheter för staten, näringslivet eller allmänheten än den nytta, som måste anses följa av desamma. Fullmäktige i riksbanken, som yttrat sig över förslaget, uttala däremot såsom sin mening, att sammanslagning av banker må ske endast, där fördelarna avgjort övertäga olägenheterna.

På sätt framgår av det vid den kungl. propositionen fogade stadsrådsprotokollet, har statsrådet och chefen för finansdepartementet närmast anslutit sig till bankkommitténs uppfattning. Statsrådet anför nämligen, att det torde få anses vara synnerligen önskvärt, att i laststiftningsväg möjlighet beredes att underkasta en ifrågasatt banksammanslagning granskning och förhindra densamma, ifall granskningen giver vid handen, att sammanslagningen med hänsyn till allmänna intressen kan komma att hava övertäggande skadliga verkningar. Statsrådet hänvisar emellertid till lydelsen av 3 respektive 113 § lagen om bankrörelse, däri såsom villkor för bildande av bankbolag stadgas, att bolaget finnes vara

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 3 saml. 58 häft. (Nr 140.)

nyttigt för det allmänna samt till motiven för nämnda bestämmelse, av vilka framgår, att syftet därmed är att förhindra, det uppkomsten av nya bankbolag blir så stark, att de bliva till skada för sunt affärsliv; och har åt den nu ifrågavarande 254 a § i den föreslagna lagen givits en med nyssnämnda stadgande angående bildande av bankbolag överensstämmande lydelse eller således att bankbolag ej må övertaga annat bankbolags rörelse, med mindre Konungen, där övertagandet finnes vara till nytta för det allmänna, lämnar tillstånd därtill. Att nämnda formulering av lagstadgandet åt den föreslagna kontrollen över banksammanslagningar kan giva eu vida större räckvidd än den bankkommittén avsett, torde vara obestriddigt. Under det att bankkommittén vill åstadkomma möjlighet att förhindra sammanslagningar, som äro till övervägande skada, innebär det nu föreslagna stadgandet enligt sin ordalydelse, att tillstånd skall förvägras, därest ej Konungen finner övertagandet vara till nytta för det allmänna. Sådana utan tvivel ganska ofta förekommande sammanslagningar, som, ehuru av betydelse för mera lokala eller andra privata intressen, icke kunna sägas vara av nytta för det allmänna, utan i sådant hänseende äro väsentligen betydelselösa eller angående vilka nyttan för det allmänna ej låter sig direkt påvisa skulle således, därest lagförslaget i den föreliggande formen antages, kunna förhindras.

Det kommer må hända att invändas, att en dylik tolkning av lagstadgandet ej är avsedd, och att tillämpningen kommer att ske i enlighet med de av bankkommittén angivna synpunkter. Att så blir förhållandet må väl kunna antagas, men någon visshet därför gives dock ej, och detta så mycket mindre som, på sätt förut omförmäلتs, riksbanksfullmäktige uttalat en annan mening i förevarande hänseende. I varje fall torde det ej kunna anses lämpligt att åt lagstadgandet giva en formulering, som så föga överensstämmer med vad därmed avses. Den omständigheten, att enahanda uttryckssätt användes ifråga om tillstånd för bildandet av ny bank, torde ej heller utgöra tillräckligt skäl att nu använda ett mindre lyckligt formuleringssätt. Det kan för övrigt ifrågasättas, huruvida icke den kontroll, som erfordras för ny banks tillkomst, kan och bör vara mera vittgående, än den som lämpligen bör utövas ifråga om redan bildade bankers möjlighet att genom sammanslagning med annan bank utvidga sin rörelse eller eljest stärka sin ställning. Redan den inskränkning, som uti detta hänseende föreslagits av bankkommittén, gör ett ganska djupt ingrepp i näringslivets frihet. Det sy-

nes ur det allmännas synpunkt ej vara erforderligt eller lämpligt att ytterligare skärpa detta ingrepp. Då emellertid ett antagande av den nu föreslagna lydelsen af omförmälda § kan innebära en sådan skärpning, tillåter jag mig föreslå,

att riksdagen måtte för sin del besluta, att den i Kungl. Maj:ts proposition nr 73 föreslagna 254 § a skall erhålla följande lydelse:

»Ej må bankbolag övertaga annat bankbolags rörelse med mindre Konungen, efter prövning att övertagandet icke kan befaras medföra större olägenheter för staten, näringslivet eller allmänheten än den nytta, som måste anses följa med densamma, därtill lämnat tillstånd.»

Stockholm den 17 febr. 1919.

Th. Borell.
